

Torben Munksgaard er i morgen gæst på Det Fynske Folkemøde. Han bryder sig ikke om ord som "ældrebyrden" eller "det grå guld". Ældre er lige så individuelle som alle andre, siger han. I forfatterens seneste roman svinger hans 75-årige hovedperson stokken og gør oprør mod at være sat uden for samfundet.

"Drop ungdommen - bliv gammel i en fart"

INTERVIEW

Anette Hyllested
ahy@fyens.dk

Mens varmen i juli fik både unge og ældre til at kampsvede, skrev billedkunstner Børge C. Maibom fra Odense et læserbrev til Fyens Stiftstidende. "De kalder os ældrebyrden", skrev han blandt andet og argumenterede for, at ældre bør have en bedre status i samfundet. "Ældre fornærmer ingen, tværtimod er de behagelige at være sammen med. De har erfaringen og kan styrke sammenhængskraften", skrev han og sluttede med, at "man har meget travlt med at putte de ældre i kasser".

Han har ret, synes forfatter Torben Munksgaard.

- Netop ord som "ældrebyrde" og "det grå guld" er stereotype klassificeringer, hvor det hele puttes i én kasse. Det er en måde at tage det individuelle fra folk, men ældre mennesker er lige så individuelle som alle andre.

- Når man taler om ældre som en byrde, er det en økonomisk betragtning. Man glemmer, at det er dem, der har opbygget det samfund og skabt de muligheder, vi har i dag. Det er jo en investering. Det svarer til at få pudset vinduer og så klage over, at man

får regningen senere. Det er dem, som har skaffet udsynet, og så nægter vi at betale den regning nu og brokker os over det.

Der er vel også ressourcer i seniorerne?

- Præcis, for en økonomisk betragtning er en meget begrænset betragtning. Hvis man ser kulturelt og moralsk på det, er der utrolig meget, man kan lære af de ældre. Altså ordet "ældrebyrde" - jeg synes, vi i stedet skulle tale om en ungdomsbyrde, for det er dem, som stresser mig mest. Det er dem, der larmer mest, fylder mest, kræver mest, hvorimod ældre mennesker som regel opfører sig pænt og nydeligt.

Kreativ i seniorlivet

Torben Munksgaard er en anerkendt forfatter med en forkærlighed for at vælge hovedpersoner ældre end sig selv. Han er 43 år, men hovedpersonen i hans seneste roman "Johns saga" er 75.

John er fra en generation, hvor man gjorde, hvad der blev forventet. Han bor i København, er uddannet gørtler - et næsten forsvundet håndværk. Han har levet sit liv retlinjet og med tilfredshed - er bare fulgt med, men da hans kone dør, og han bliver alene og tænker over sit liv, begynder noget at vågne i ham. Han går blandt andet i gang med at skrive små digte i sin notesbog, fordi han møder en islænding, som opfordrer ham til det, og som fortæller ham, at i de islandske sagaer var der ikke et modsætningsforhold mellem at være smed og skjald.

- Han begynder at udtrykke sine følelser, så John er en

arketypisk håndværker fra en anden tid med skjulte talenter. Min pointe er blandt andet, at alle har skjulte talenter og kan udtrykke sig, hvis de får mulighed for det. Når vi taler om den tredje alder, er der netop mange, der som John bliver kreative, men også begynder at reflektere over deres liv, når arbejdslivet slutter - præcis som i teenageårene.

Jeg er 54 år - jeg kan så småt mærke det.

- Er der et akvarelmaleri på vej?

- Nej, det med at reflektere. At der for eksempel er døre, der snart lukker.

- Men andre åbner sig. Det er en sund udvikling at se, at netop seniorer kaster sig ud i en masse nyt. På den måde er John en god repræsentant for sin alder.

Men John nøjes ikke med at skrive digte. Han gør oprør.

- Et snigende oprør. Han konstaterer, at verden er af lave. Han synes, de unge er ustyrlige, mangler moral og larmer for meget. Han føler sig sat udenfor samfundet. Og mennesker, han har holdt af, forsvinder - de dør. John har svært ved at nå andre, og andre rækker heller ikke ud efter ham, og da han finder ud af, at han har levet sit liv langt hen ad vejen på en løgn, udløser det for alvor hans oprør. Nu er ikke alene nutiden taget fra ham, men også fortiden, fortæller Torben Munksgaard.

En del af Johns oprør er at ignorere udviklingen. Han går blandt andet ind i en iphone-butik og drikker øl og ryger cigar, for her var engang en danserestaurant.

- Han trods udviklingen,

Hvad er et godt liv for dig?

Og hvordan skaber vi nye fællesskaber, når børnene flytter, vi stopper med at arbejde eller måske mister ægtefællen? Bliv inspireret af Fyens Stiftstidendes kampagne det gode liv - og deltag selv.

Se mere på fyens.dk/detgodeliv

de de sådan?" og forstå, hvor meget, det minder om deres egen ungdom. Så bliver man som læser også mindet om, at man selv bliver gammel en dag, og vil måske behandle ældre anderledes, bedre.

Mere respekt for hinanden?

Ja, ved at få individet tilbage fra den grå masse. Personlige historier og personlige værdier

Hvis du skal se dig selv kritisk i øjnene, får du så talt med seniorer?

- De bedste snakke har jeg haft med min slægt. For eksempel fortalte min oldefar, at han sad og fiskede, da tyskerne kom under krigen. Og krigen - det var altså 1. Verdenskrig. Det er jo helt fantastisk at høre sådanne førstehåndsberetninger. Jeg får næsten gæsehud af, hvor tæt jeg har været på noget så langt tilbage i historien.

Stop så tidligt som muligt

- Men når du siger "kigge mig selv kritisk i øjnene", så er det nok også det, jeg gør, hver gang jeg skriver en bog, for meget af den kritik, jeg frem-

han insisterer på sit, sine værdier, sin verden.

Lyt til de ældre

Generationskløften er efter Torben Munksgaard mening blevet for stor. Der er meget mere at være fælles om end den usædvanlig varme sommer.

Han foreslår, at yngre generationer er mere opsøgende i forhold til ældre generationer. At man lytter og lærer af seniorerne - både i familien og generelt. Han søger selvansagelse frem for opragelse og kritik af de ældre.

- Hvis man synes, det er berigende at tale med andre

mennesker, vil jeg vove den påstand, at det er dobbelt så berigende at tale med mennesker, som har levet dobbelt så længe.

Derfor synes han også, at avisens efterårskampagne "Det gode liv", hvor vi sætter fokus på seniorlivet, skal zoomes ind på det enkelte menneskes historie.

- Noget af det bedste, man kan gøre for at bygge bro over generationerne, er at skabe identifikation. Jeg vil gerne læse nogle historier, hvor ældre fortæller om dengang, de var unge - på så levende en måde, at unge mennesker vil tænke "nej, hvor sjovt, gjør-

4 om og med Munksgaard

1 BLÅ BOG

Torben Munksgaard

Født 1975 og opvokset i Haderslev, hvor han boede, til han var 19 år. Han er enebarn. Forældrene, der begge bliver 70 år næste år, er skilt, men bor stadig i Haderslev.

Boede i Odense 1996-2000 og kommer jævnligt i byen for at besøge venner.

Flyttede til København for at på en overbygning på sit it-studie, man på det tidspunkt kun kunne få i hovedstaden. - Jeg flyttede nærmest af nød, siger han.

Uddannet som BA i filosofi og siden cand.it. Har i en årrække arbejdet i tv-branchen. Har også arbejdet som projektleder og kommunikationsmedarbejder i virksomheder og organisationer.

Har siden 2014 været forfatter på fuld tid. Debuterede som romanforfatter i 2007 med "Retrograd", som foregår i Odense. Siden har han udgivet "Den perfekte mand", en selvbiografi (2009), "Sort hund" (2012), "I virkeligheden" (2014), "Muren" (2017), "Johns Saga" (2018). Skriver i øjeblikket på en krimi.

Modtog i 2013 Statens Kunstfonds treårige arbejdslegat. Bor på Nørrebro i København med sin kæreste. Har en datter fra et tidligere forhold.

2 MUNKSGAARDS OPFORDRING

"Der er mange, der taler om, at man skal være evigt ung, og vi dyrker ungdommen mere end nogensinde. Jeg vil hellere i stedet opfordre til at blive gammel. For så bliver du tidligt klog, du bliver tidligt erfaren, du bliver tidligt vis. Du begynder i en tidlig alder at opføre dig ordentligt over for andre mennesker, og du begynder meget tidligt at opleve livet i dets helhed. Så drop ungdommen - bliv gammel i en fart".

Du kan høre Torben Munksgaards opfordring på fyens.dk/detgodeliv

3 OM AT VÆRE SJOV

- "Johns Saga" er kaldt satirisk. Det er en kasse, jeg tit bliver puttet i. Jeg synes, romanen er sørgmunter.

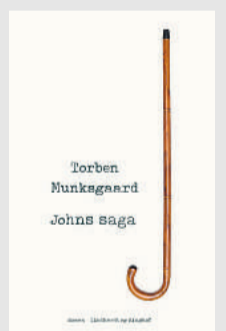
- Selv, hvis jeg udgiver en bog, der hedder "Kærestesorger", vil folk skraldgrine. Det er den stemme, jeg taler med. Tit er det også en vrede, jeg skriver på, og jeg tror, at mange for at kunne håndtere vreden læser det som humor. Den sure mand er sjov, og det er han da også - en komisk skikkelse, men for den sure mand er det ikke sjov.

- Jeg skriver ikke altid med henblik på at være sjov, men det opstår tit. For som Dostojevskij sagde, er mennesket stort, alt for stort, jeg vil gøre det lille. Folk, der tror, de er noget, eller institutioner, der har fået for meget magt, eller bevægelser i tiden, der fylder for meget. Der er humor et utroligt godt våben.

4 UDDRAG FRA "JOHNS SAGA"

"Der er noget minimalt ved mit liv, men også noget magisk. Sådan er det modsat ungdommen, der er ekstrem og banal.

De råber og skriver og rejser og googler og skriver "mig" med stort, og til sidst er der kun en tom festivalplads fyldt med skrald tilbage. Umagisk, upoetisk. Der er noget magisk ved at være så gammel, at man kan huske dengang, hvor der var sporvogne i København".

Alle menneskers liv er en saga, mener Torben Munksgaard.

Byudvikling. De kalder os ældrebyrden

Børge C. Meibom,
Højemarksvej
14, Odense V -
billedkunstner

KOMMENTAR: Udviklingen i en by er undertiden ejendommelig. Odense er ingen undtagelse.

Det er svært at udvikle og fokusere på en bys egenart. Svært at være på forkanten med nye tiltag, der fremmer byens image og vækst.

Måske osse svært ikke bare plagiere andre byer, som man føler er en konkurrent. Svært at finde frem til de forhold og ting, som gør netop Odense til noget særligt.

Vi er på enkelte områder på vej med fokus på droneudvikling, robotter og it. Det er godt.

Vi kunne også være foregangsby med hensyn til f.eks. selvkørende biler og busser.

Altså virkelig en markant by, hvis vi ikke lå under for en foreldet og enormt kostbar letbane. En tvangstanke hos politikerne.

Men hvorfor? Hvorfor alle plagiaterne: Havnebad. Trivialbyggerierne i havnen, højhusbyggerierne i city, letbanen. Og så musikfestivalerne og larmende events.

Er vi på vej til ensidig leflen for ungdommen?

OG ER DET ET FORDUMMENDE SLOGAN, der har afsporet politikerne?

Ældrebyrden kalder de os. Men jeg har erfaret, at en stor skare af ældrebyrden helt frivilligt foretager oprydninger i det fantastiske svineri, ungdomsbyrden efterlader ved festivaler og events.

Man bliver nemt udnævnt som gammel forstokket socialdemokrat, DF'er eller andet, man mener er nedsettende, hvis man som ældre har en anden opfattelse af, hvordan byen burde udvikle sig.

vikle sig.

Ældre er lige så stolte af deres by og glad for den som de yngre, og ældre har lige så forskellige holdninger som alle andre.

Men vi ældre ønsker ikke at stække de unges udfoldelsesmuligheder. Politikerne burde blot give de ældre en langt bedre status i samfundet.

DE ÆLDRE FORNÆRMER INGEN, tværtimod er de behagelige at være sammen med.

De har erfaringen og kan styrke sammenhængskraften. De vil heller ikke fastholde byen i en stivnet udvikling, tværtimod er de måske langt de mest visionære.

De tror på førerløse biler, robotter og droner, men kan indse, at en letbane er til høje hastigheder og store afstande, ikke med stop for hver 500 meter og en trace på 20 km.

Men man har meget travlt med at putte de ældre i kasser.

- Man siger, at det er de ældre, som stemmer på Dansk Folkeparti. Er det så alle ældre? Det tror jeg ikke. Men det er måske et tegn på, at andre partier ikke tager de ældre så alvorligt, siger forfatter Torben Munksgaard. Foto: Søren Bidstrup/Scanpix

forfatter bliver man jo ikke fysisk nedslidt. Der er også mennesker på det almindelige arbejdsmarked, som elsker at arbejde, og så skal de bare blive ved med det, men dybest set tænker jeg, modsat det, som regeringen ønsker, at man skal stoppe med at arbejde så tidligt som muligt. Jeg tror ikke, at der er nogle af dem, som går pension, som klager over, at de har arbejdet for lidt.

- De fleste har nogle ting, de gerne vil nå, så det ville være fint, hvis man fik mulighed for det - eventuelt ved at gå på deltid. Så stop så tidligt som muligt - det er en opfordring, siger Torben Munksgaard.

fører, er måske allermest rettet mod mig selv. Jeg ærgrer mig over og skammer mig måske også over, at jeg ikke får mere tid til at hænge ud med de gamle - for nu at br-

ge et ungt udtryk. Man går og tænker: "jeg burde også", men får det ikke gjort, for så er man bange for, at det måske forpligter for meget. Der er alle mulige overvejelser.

Har du gjort dig nogle overvejelser om dit eget seniorliv?

- Jeg kan bedst lide tanken om, at mit liv ikke er opdelt på den måde. At jeg kan blive ved med at skrive - som

Marielund Plejehjem. Empati og respekt gav os ro og tryk

Læserbrev bragt i Fyens Stiftstidende 18. juli i år.